မာတိကာ

မိတ်ဆက် (Professor Harry J.Benda)
နိဒါန်း

အပိုင်း(၁)
အောင်ဆန်းဖြစ်ပေါ်လာခြင်း

၁ ကိုယ်ပိုင်ပုံရိပ် ၂
၂ အောင်ဆန်း၏ လျှပ်တပြက်ပုံရိပ်များ (ဗိုလ်လက်ျာ) ၉
၃ အောင်ဆန်း၏ အကောင်းဆုံးအရည်အသွေးများ (ဦးနု) ၂၆
၄ သမိုင်း၏ ပင်မရေစီးကြောင်းထဲသို့ (ဦးမြစိန်) ၃၃
၅ ဒိုးဝေမဂ္ဂဇင်းအယ်ဒီတာ (ဒေါက်တာသာလှ) ၄၀
၆ နိုင်ငံရေးသည် သူ၏တစ်ခုတည်းသော ဘဝဖြစ်သည် (ဒဂုန်တာရာ) ၄၄

အပိုင်း(၂)
စစ်နှင့်တော်လှန်ရေး

၁ တိုက်ရိုက်ကြားသိရသော သတင်းအစီရင်ခံချက် ၄၉
၂ ကျွန်တော်တို့၏ အထီးကျန်ဘဝပေးတာဝန် (ဗိုလ်ရန်အောင်) ၆၈
၃ အမျိုးသားခေါင်းဆောင်အဖြစ်သို့ ချီတက်ခြင်း (ဗိုလ်လက်ျာ) ၇၂
၄ အောင်ဆန်းနှင့် ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော် ကိုကိုဆူဇူကီ-(ဗိုလ်မိုးကြိုး) ၈၉
၅ အောင်ဆန်းနှင့်အတူ ချီတက်ရာဝယ် (ဗိုလ်မှူးချုပ် မောင်မောင်) ၉၉
၆ ဗိုလ်ချုပ် (ဗိုလ်မှူးချုပ် ကြာနီး) ၁၁၉
၇ မိတ္ထီလာ၌ တွေ့ဆုံခြင်း (ဗိုလ်ထွန်းလှ) ၁၃၆
၈ အောင်ဆန်းနှင့်တွဲ၍ ကျွန်တော် အလုပ်လုပ်နိုင်သည် (Field-Marshal Sir William Slim) ၁၃၈
၉ ကျွန်တော့် ဒိုင်ယာယီမှ မှတ်စုတစ်ပုဒ် (ဦးသိန်းဖေမြင့်) ၁၄၃
၁၀ မျိုးချစ်ဗမာ့တပ်မတော် (Lord Louis Mountbatten of Burma) ၁၄၇
၁၁ ချာချီ (သို့မဟုတ်) ဝဲလင်တန် (ဦးတင်ထွတ်) ၁၅၀
၁၂ တပ်မတော်ကို နှုတ်ဆက်ခြင်း ၁၅၂
၁၃ အမျိုးသားသူရဲကောင်း ဗိုလ်ချုပ် (ဦးနု) ၁၅၅

အပိုင်း(၃)
မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေးအောင်ပွဲ

၁ ပန်းတိုင်ကို မြင်နေရပြီ ၁၆၀
၂ မြန်မာပြည်အတွက် မျှော်လင့်ချက်အသစ် (Tom Driberg) ၁၆၅
၃ စံနမူနာကောင်းများပိုင်ဆိုင်သော တကယ့်ခေါင်းဆောင် (Rev. G. Appleton) ၁၆၈
၄ နောက်ဆုံးပန်းတိုင်ဆီသို့ ခြေလှမ်းများ ၁၇၁
၅ လုံးဝ လွတ်လပ်ရေးကို လိုချင်သည် ၁၇၄
၆ ညီညွတ်၍ လွတ်လပ်သောမြန်မာပြည်ကို လိုချင်သည် ၁၇၇
၇ ထက်မြက်ကြံ့ခိုင်သော နိုင်ငံရေးပုဂ္ဂိုလ်ကျော် (C. R. Attlee) ၁၈၀
၈ သမိုင်းဝင်အခိုက်အတန့် (ဦးတင်ထွတ်) ၁၈၃
၉ မိမိလက်ထဲမှ မြန်မာ့အနာဂတ် ၁၈၆
၁၀ လမ်းပွင့်နေပြီ ၁၈၉
၁၁ လွတ်လပ်ရေးရောက်လာခြင်း (ဦးသိန်းဟန်) ၁၉၂
၁၂ ရဲရင့်သူမှတစ်ပါး အခြားမရှိ (ဦးသိန်း) ၁၉၆
၁၃ မိသားစုအတွက် အစီအစဉ်များ (ဦးထွန်းလှ) ၁၉၈
၁၄ အောင်ဆန်း၏ ဇနီး (ဒေါက်တာမောင်မောင်) ၂၀၀

အပိုင်း(၄)
အောင်ဆန်း၏ ဉာဏ်ပညာ

၁ စည်းလုံးညီညွတ်ကြပါစို့ ၂၀၇
၂ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေ၏ အခြေခံစည်းမျဉ်းများ ၂၁၁
၃ ဘာသာ၊ သာသနာနှင့် နိုင်ငံရေး ၂၁၄
၄ တစ်ဦးတည်း မရပ်တည်နိုင်ပါ ၂၁၉
၅ မြန်မာ့ဒီမိုကရေစီအတွက် အခြေခံအုတ်မြစ်များ ၂၂၂
၆ ပုဂ္ဂလိကပိုင်လုပ်ငန်းအတွက် ကဏ္ဍတစ်ခု ၂၂၅
၇ မြန်မာပြည်သစ်အတွက် စီမံကိန်းချမှတ်ခြင်း ၂၃၀
၈ နာကျင်ဖွယ်ကောင်းသော အမှန်တရားအချို့ ၂၃၉

အပိုင်း(၅)
ကျေးဇူးတင်လေးစားခြင်း

၁ သမိုင်းထဲမှ ထာဝရတစ်နေရာ (ဦးနု) ၂၄၇
၂ အိပ်မက်ကို အကောင်အထည်ဖော်သူ (ဦးကျော်ငြိမ်း) ၂၅၀
၃ မြန်မာနိုင်ငံကို စည်းလုံးညီညွတ်စေသူ (F.S.V. Donnison) ၂၅၃
၄ ရန်သူမှ မိတ်ဆွေသို့ (စောစံဖိုးသင်) ၂၅၆
၅ ပင်လုံစိတ်ဓာတ် (ဦးဗစ်ကိုဟော) ၂၅၉
၆ သူသည် ကျွန်တော်တို့ထဲက တစ်ယောက်ဖြစ်သည် (ဆမားဒူးဝါးဆင်ဝါးနောင်) ၂၆၂
၇ အဓိကပုဂ္ဂိုလ်သည် အောင်ဆန်း (Maurice Collis) ၂၆၄
– မည်သူက မည်သူလဲ ၂၆၉
– စာရေးသူ ဒေါက်တာမောင်မောင်၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိအကျဉ်း ၂၈၃

* * *

မိတ်ဆက်

(Professer Harry J.Benda)

စွဲမက်စရာကောင်းသော၊ အရေးပါလှသည့် ဤစာအုပ်အတွက် မိတ်ဆက်စာ အနည်းငယ် ရေးသားရခြင်းသည် ကျေနပ်အားရစရာလည်းကောင်းသလို၊ အခွင့်ထူးတစ်ရပ်လည်းဖြစ်သည်။ အောင်ဆန်းနှင့်ပတ်သက်၍ စာအုပ်ပါးပါးတစ်အုပ် တည်းဖြတ်ဖို့အတွက် သူ၏ မျှော်လင့်ချက်ကို ဒေါက်တာမောင်မောင် ဖော်ပြခဲ့သည်မှာ လွန်ခဲ့သော နှစ်အတွင်းက ကျွန်တော်တို့ ပျော်ရွှင်ဖွယ်ကောင်းစွာ ပြောဆိုခဲ့ကြသော အာလာပသလ္လာပ စကားဝိုင်းများထဲမှ စကားဝိုင်းတစ်ခုအတွင်း၌ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ရခြင်းဖြစ်လိမ့်မည်။ ထုံးစံအတိုင်း သိုသိုသိပ်သိပ် နေတတ်သော သူက ထိုစာအုပ်ကို ရေးသားရန်အတွက် သူ့ကို အကြံပေးသူက ကျွန်တော် ဖြစ်ကြောင်း ယခု အဓိပ္ပာယ် သက်ရောက်နေသည်။ ကျွန်တော့်အနေဖြင့် ချီးမွမ်းမခံထိုက်ကြောင်းကို ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ပြောပါရစေ။ ကျွန်တော် ပြုလုပ်ခဲ့ကောင်း ပြုလုပ်နိုင်မည့် အရာအားလုံးသည် သူ၏ စိတ်အားထက်သန်မှု အကူးစက်ခံရခြင်းနှင့် သူ့ကို ရှေ့ဆက်လုပ်ဖို့အတွက် တိုက်တွန်းခြင်းသာ ဖြစ်ကြသည်။

ဒေါက်တာမောင်မောင်သည် ဤစာအုပ်ကို အဓိကအားဖြင့် ငယ်ရွယ်သော မြန်မာမျိုးဆက်များအတွက် ရေးသားခဲ့သည်၊ ထိုမျိုးဆက်အဖို့မှ အောင်ဆန်းသည် အမျိုးသားသမိုင်းထဲမှ နာမည်တစ်ခုဖြစ်လာသည်၊ သို့သော် ရှင်သန်တောက်ပနေသော လှုံ့ဆော်မှုတစ်ခုမဟုတ်တော့ချေ။ သူ့ဘာသာသတ်မှတ်ဆောင်ရွက်သော ဤလုပ်ငန်းတွင် ဒေါက်တာမောင်မောင်သည် ခမ်းနားစွာအောင်မြင်ခဲ့ကြောင်းနှင့် ၎င်းကို တမူထူးကဲဆုံး (မမှန်ကန်ဟု မဆိုလိုပါ) နည်းလမ်းဖြင့် ပြုလုပ်ခဲ့ကြောင်းကို ကျွန်တော် ယုံကြည်သည်။ ခေတ်သစ်မြန်မာနိုင်ငံ တည်ထောင်သူ၏ အံ့ဖွယ်ကောင်းစွာ အသက်ဝင်၍ သုံးဘက်မြင်သော ပုံရိပ်ကို ပြသရန်အတွက် "မြန်မာ့အောင်ဆန်း" တွင် ကိုယ်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိနှင့် ကိုယ်တိုင်မရေးသော အတ္ထုပ္ပတ္တိ လိမ်ယှက်နေသော မူလပုံစံကိုသာ ကျွန်တော် ညွှန်းဆိုနေခြင်းမဟုတ်ပါ။ ဤစာအုပ်သည် အထူးတလှယ် မြတ်နိုးချစ်ခင်ကြသော အမျိုးသားခေါင်းဆောင်တစ်ယောက်အကြောင်း ပြည်သူ့နီတိဖတ် စာအုပ်မဟုတ်ကြောင်း၊ ချီးကျူးသြဘာစာ မဟုတ်ကြောင်း၊ သို့သော် အလွန်ရှုပ်ထွေး၍ ဆွဲဆောင်မှုအပြည့်ရှိသော၊ ထင်ရှားကျော်ကြားသော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး၏ အစိတ်အပိုင်းအမျိုးမျိုး ပေါင်းစပ်ထားသော မှတ်တမ်းတစ်ခုသာဖြစ်သည် ဟူသော အချက်တလည်းပို၍ပင် သဘောကျစရာကောင်းနေသည်။ အောင်ဆန်း၏ အနိုင်မခံ အရှုံးမပေးသော စွမ်းအင်၊ တာဝန်စွဲစွဲမြဲမြဲထမ်းဆောင်မှုနှင့် အလုပ်ကြိုးစားမှု မျိုးချစ်စိတ်၊ တည်ငြိမ်ရင့်ကျက်မှု စသည်တို့က ဤစာမျက်နှာများထဲတွင် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် အထင်းသားပေါ်လွင်နေကြသည်။ တစ်ခေတ်တည်း အတူနေသူများနှင့် တိုင်းရင်းသားများ၏ အလွန်လေးနက်စွာ၊ အလွန်မှန်ကန်စွာ၊ အလွန်ချစ်ခင်စွာ ဖော်ပြခြင်းကို ခံကြရသော ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများမှ ဗိသုကာဖခင်များကို အနည်းငယ်မျှသာ ကျွန်တော် စဉ်းစား၍ရသည်။ သူ့တိုင်းပြည်မှ လူငယ်များအနေဖြင့် အောင်ဆန်းထဲတွင် လှုံ့ဆော်မှု၊ စွန့်လွှတ်မှုနှင့် နမူနာတစ်ခုကို ရှာဖွေရမည်ဆိုလျှင် ဤစာအုပ်သည် သူတို့ကို မျိုးချစ်များဖြစ်အောင်ပြုလုပ်လိမ့်မည်။ အမှန်တကယ်ကြီးကျယ်သော လူများ၏ စစ်မှန်သော ကြီးကျယ်မှုကို အမြဲတမ်းလို မထင်မရှားဖြစ်စေသော မျက်ကန်းမျိုးချစ်ဝါဒအား အဓိပ္ပာယ်မဲ့ ပင့်မြှောက်ပေးမှုမှ သူတို့ လွတ်ကင်းကြလိမ့်မည်။

"မြန်မာ့အောင်ဆန်း" သည် ရှုတ်တရက်အမြင်တွင် အထင်အမြင် လွဲလောက်အောင် သိုသိပ်၊ ရိုးရှင်းသော စာအုပ်တစ်အုပ်သာ ဖြစ်သည်၊ အမှန်တွင် ၎င်းသည် ပညာရှင်တစ်ယောက်၏ လက်ရာဖြစ်သလို အနုပညာလက်ရာလည်းဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် ၎င်း၏ အရေးပါအရာရောက်မှုကို စာရေးဆရာ၏ လတ်တလော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ ကန့်သတ်ထား၍ မရပါ။ အနုပညာ လက်ရာအဖြစ် ဤစာအုပ်သည် အနုပညာလက်ရာအဖြစ် အားမစိုက်ရဘဲ၊ သက်သက်သာသာဖြင့် အောင်မြင်ပြီးမြောက်ခဲ့သည်၊ ဒေါက်တာမောင်မောင်သည် ရွေးချယ်မှုအသီးသီးအတွက် ရှင်းလင်းချက်နိဒါန်း အကျဉ်းချုပ်ရေးခြင်းဖြင့် သူ့ကိုယ်သူ ကန့်သတ်ထားသလို အလွန်အရေးပါသော နောက်ဆက်တွဲ စုစည်းမှုဖြင့်လည်း ကန့်သတ်ထားသည်။ သို့သော် သူ အမှန်တကယ် ကန့်သတ်သလား။ အတ္ထုပ္ပတ္တိရေးသူ၏ သေချာသောချယ်မှုန်းမှုများဖြင့် သူ၏ စာများကို သူ ဂရုတစိုက် မရွေးချယ်ခဲ့လေသလား။ မိသားစုနှင့် အောင်ဆန်း၏ ဆက်ဆံရေး၊ ငယ်ရွယ်သောကျောင်းသားအနေဖြင့် ကောင်မကလေးများနှင့် ခပ်ကင်းကင်းနေခြင်း၊ နောက်ပိုင်း၌ သူ၏ဇနီးကို ဗိုးပန်းခြင်း၊ သူ၏ အားမာန်တက်ကြွမှုနှင့် စိတ်တတ်ကျဆင်းမှု၊ သူ၏ စောစောပိုင်းသဘောတရားရေးဆိုင်ရာ ရိုးသားခြင်းနှင့် နောက်ပိုင်း၌ အမှန်တကယ်ကို သိနားလည်လာမှု၊ ထိုအရာအားလုံးက အောင်ဆန်းအကျင့်စရိုက်လက္ခဏာ၏ များစွာသော ရှုထောင့်များအဖြစ် မတော်တဆ ပေါ်ထွက်လာခဲ့သည်။ တိုတိုပြောရလျှင် စာစုများသည် ဂရုတစိုက် ရွေးချယ်ထားသော၊ ကျွမ်းကျင်စွာ ပေါင်းစုထားသော၊ ဒုက္ခခံ စုစည်းထားသော မှန်စီရွှေချ အနုပညာတစ်ခု၏ အစိတ်အပိုင်းများ ဖြစ်ကြသည်။

ထိုကဲ့သို့သော အရည်အသွေးများကြောင့် ဤအောင်ဆန်းအတ္ထုပ္ပတ္တိကို အတတ်ပညာနှင့် ပြည့်စုံသော စွမ်းဆောင်မှုအဖြစ် မှတ်သားထိုက်သည်။ အောင်ဆန်း အတ္ထုပ္ပတ္တိကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ရေးသားရာတွင် မြန်မာပြည်၏ လူသိများသည့် စာရေးဆရာ ဖြစ်သော ဒေါက်တာမောင်မောင်ထက် မည်သူမှ သူ့လက်ပို့၍ အရည်အချင်းမပြည့်မီကြဟု ကျွန်တော် ယုံကြည်သည်။ ဤစာအုပ်အတွက် သူ၏ သုတေသနပြုလုပ်ချက်က စုံစေ့လှသည်။ သူ့အလုပ်အတွက် လိုအပ်သော စာအုပ်စာတမ်းဖစ်မြစ်များစွာကို ယေးလ်တက္ကသိုလ်သို့ သူနှင့်အတူ ယူဆောင်လာခဲ့ပြီး၊ လပေါင်းများစွာ ပညာတတ်စုံထောက်တစ်ယောက်အဖြစ် ကမ္ဘာ့များစွာသော အစိတ်အပိုင်းများမှ ရှားပါးသော အချက်အလက်အသစ်များနောက်သို့ လိုက်သည်၊ ထို့နောက်တွင် စာမျက်နှာထောင်ပေါင်းများစွာထဲမှ အောင်ဆန်းဘဝနှင့် အလုပ်အနှစ်သာရကို စစ်ယူသည်။ "အောင်ဆန်း၏ ဉာဏ်ပညာ" အားဖော်ပြထားသောအပိုင်းကိုကြည့်ပါ။ ဖန်တီးမှုရှိသော ပညာတတ်ကျွမ်းကျင်မှုကို သင် သဘောကျ ချီးကျူးမိလိမ့်မည်၊ မိန့်ခွန်းပြောသူတစ်ယောက်အဖြစ်မဟုတ်ဘဲ အလုပ်လုပ်သူအဖြစ် မွေးဖွားလာသော လူတစ်ယောက်၏ ရှည်လျားသော မိန့်ခွန်းများမှ နိုင်ငံရေးအတွေးအခေါ် အကျဉ်းချုပ်ကို သူ ထုတ်နုတ်ယူနိုင်ခဲ့သည်။ "စစ်နှင့် တော်လှန်ရေး" အပိုင်းကို ဖတ်ပါ။ စိတ်ဝါဒဆန်သော၊ သို့သော် ခေတ်ပီဆန်းပြားခြင်းမရှိသော ကျောင်းသားတစ်ယောက်မှ မာကြောသော စစ်သားတစ်ယောက်၊ ကျွမ်းကျင်သော နိုင်ငံရေးသမားတစ်ယောက်နှင့် ရင့်ကျက်သော နိုင်ငံခေါင်းဆောင်တစ်ယောက်အဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲသွားပုံကို သင် တွေ့ရှိလိမ့်မည်။

အောင်ဆန်း၏ ဇာတ်လမ်းသည် ခေတ်သစ် မြန်မာနိုင်ငံ မွေးဖွားခြင်းသမိုင်းတွင် ကြီးကျယ်သောအစိတ်အပိုင်း ဖြစ်သောကြောင့် ဤစာအုပ်က အရှေ့တောင် အာရှမှ နည်းပါးသောစာအုပ်ထုတ်ဝေမှုအတွက် အားရကျေနပ်ဖွယ် အကောင်းဆုံး အထောက်အကူပြုမှုဖြစ်သည်။ အမှန်တွင် ၎င်းသည် အနောက်တိုင်းသားမဟုတ်သော ခေတ်သစ်ခေါင်းဆောင်များအတွက် အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ရေးသားသော အလွန်နည်းပါးလှသော ထူးခြားသည့် အတ္ထုပ္ပတ္တိများထဲမှ တစ်အုပ်ဖြစ်သည်။ နေရှူး၏ ကိုယ်တိုင်ရေး အတ္ထုပ္ပတ္တိကဲ့သို့ နိုက်ချွတ်စစ်ဆေးခြင်း၊ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်း မရှိစေကာမူ ဤစာအုပ်သည် အရှေ့တောင် အာရှသစ်ကို ကူညီပုံသွင်းပေးခဲ့သော အဓိကပုဂ္ဂိုလ်များထဲမှ တစ်ယောက်၏ အလွန်လူသားဆန်သော၊ ပြောဆို ပြောင်မြောက်ရှုပ်ရှားနေသော အတ္ထုပ္ပတ္တိ ဖြစ်သည်။ ထို့အတူ ဤစာအုပ်သည် အုပ်ချုပ်နေသော လူ့အုပ်စုအသစ် ဖြစ်ပေါ်လာပုံတွင်းသို့ ထိုးထွင်းသိမြင်မှု ပေးစွမ်းရာတွင် အတုမရှိချေ။ မြန်မာ့အနာဂတ်ခေါင်းဆောင်များ၏ သဘောတရားရေးရာ မသေချာမှုများ၊ ကိုလိုနီမြန်မာနိုင်ငံတွင် သူတို့ အကူအညီမဲ့နေမှု၊ သူတို့၏ ဓနရှင်လူတန်းစားနှင့်ပတ်သက်သော အကန့်အသတ်များ၊ ဂျပန်အကူအညီကို ရှာဖွေလက်ခံရာတွင် သူတို့၏ ရိုးသားမှု၊ ဂျပန်နှင့် ပတ်သက်၍ သူတို့အမြင်မှန်ရလာမှု စသည်တို့ကို ဤနေရာတွင် ကွက်ကွက်ကွင်းကွင်း ဖော်ပြထားသည်၊ ရဲဘော်သုံးကျိပ်၏ ဂျပန်လေ့ကျင့်ရေးစခန်းများက ရုတ်တရက် အသက်ဝင်လာသည်၊ စုစုတော်လှန်ရေးနှင့် စစ်ပြီးနောက်တွင် ကွန်မြူနစ်တို့၏နေရာ၊ အမှတ်(၈)၊ ခေါင်နှင်းလမ်းမှ ခံစားချက်၊ ဗမာနှင့် ကရင်အကြားဆက်ဆံရေး၊ ၎င်းတို့က သမိုင်းပညာရှင်များ၏ အကြိုက်စေ့စပ်သေချာသော သမိုင်းရှုထောင့်များစွာတို့အထဲမှ အနည်းငယ်သာ ဖြစ်ကြသည်၊ ၎င်းတို့သည် ခေတ်ပေါ်အရှေ့တောင်အာရှ၏ သမိုင်းဝင် မှတ်တမ်းများထဲတွင် အလွန်ရှားပါးနေကြသည်။ အရှေ့တောင်အာရှသမိုင်းနှင့် နိုင်ငံရေးတို့နှင့် ဆက်နွယ်နေသော အနာဂတ်အလုပ်များတွင် "မြန်မာ့အောင်ဆန်း" ကို ကျော်ရှောင်သွားရန် ခက်ခဲပေလိမ့်မည်၊ အနောက်တိုင်းမဟုတ်သော ပညာတတ်လူတန်းစားကို နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်များအဖြစ် လေ့လာရန် အရေးကြီးသည်ကို ပညာတတ်တစ်ယောက်အနေဖြင့် မလွဲမသွေ တွေ့မြင်လိမ့်မည်။

ကိုယ်ရေးကိုယ်တာပိုဆန်သော မှတ်ချက်ဖြင့် ကျွန်တော် နိဂုံးချုပ်ပါရစေ၊ ဒေါက်တာမောင်မောင်သည် ဤစာအုပ်ကို အလွန်အံ့ဖွယ်ကောင်းလောက်အောင် တိုတောင်းသောကာလအတွင်း၌ ရေးသားခဲ့သည်။ အောင်ဆန်းအား လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်သူများကို ရုံးတင်စစ်ဆေးခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ အသေးစိတ်စိစစ်ချက်ဖြစ်သော A Trial in Burma ကို သူရေးသားပြီးစီးပြီးနောက်တွင် ဤစာအုပ်ကို ဆက်လက်ရေးခဲ့သည်။ ထင်ရှားသည့် သက်သေသက်သာနှင့် အေးအေးဆေးဆေး ဟန်အမူအရာနောက်တွင် မဟောမပန်းနိုင်သော အင်အားများကို သူ မည်ကဲ့သို့ ဖုံးကွယ်ထားနိုင်သလဲဆိုသည်နှင့် အမေရိကန် တက္ကသိုလ်ဝင်းထဲမှ များပန်းဝေများပြားလှသော လှုပ်ရှားမှုများအကြားတွင် ပြောစမှတ်ပြုသော ဆွဲဆောင်မှုနှင့် ယဉ်ကျေးသော အပြုအမူကို သူ မည်ကဲ့သို့ ထိန်းသိမ်းထားသလဲဆိုသည်တို့က ကျွန်တော်တို့ တစ်ယောက်မှ ဖြေဆိုနိုင်ခြင်းမရှိသော မေးခွန်းများဖြစ်ကြသည်။ ကျွန်တော်တို့အလယ်တွင် ဒေါက်တာမောင်မောင် ဒုတိယနှစ်ရှိနေစဉ်ကာလအတွင်း၌ ပဟေဠိကို ဖြေရှင်းနိုင်ကောင်း ဖြေရှင်းနိုင်လိမ့်မည်။ သို့သော် ကျွန်တော်တို့ ကျိန်းသေမပြောနိုင်ကြချေ။ "မြန်မာ့အောင်ဆန်း" ကို ယေးလ်တက္ကသိုလ်၌ ရေးသားခဲ့သဖြင့် ကျွန်တော်တို့ ဂုဏ်ယူသည်ဟုပြောလျှင် လုံလောက်ပေလိမ့်မည်။ ၎င်းသည် ရန်ကုန်နှင့်ယေးလ်တက္ကသိုလ်ကို ပေါင်းကူးနေသော တံတား၏ ပထမဦးဆုံး ဒေါက်တိုင် ဖြစ်လိမ့်မည်ဟု ကျွန်တော်တို့ မျှော်လင့်ကြသည်။ ဤတံတားကို ဒေါက်တာမောင်မောင်က သူနှင့်အတူ ကျွန်တော်တို့ပါဝင်၍ တည်ဆောက်စေချင်နေသည်။

Harry J. Benda

နယူးဟေဗင်၊ ကွန်နက်တီကပ်
၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ ဇက်တင်ဘာလ

နိဒါန်း

မြန်မာပြည်သစ် တည်ထောင်သူ အောင်ဆန်းသည် အသက် ၃၃ နှစ် အရွယ်ရှိသော အချိန်၊ ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁၉ ရက်နေ့တွင် လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်သူများ၏ ကျည်ဆံများအောက်တွင် ကျဆုံးခဲ့သည်။ တိုတောင်းသော သူ၏ ဘဝမှ နောက်ဆုံး ၅ နှစ်အတွင်းတွင် သူ၏ မြင့်တက်လာမှုက လျင်မြန်ခဲ့သည်။ ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော် (BIA) ဦးစီးချုပ်နှင့် တော်လှန်ရေးခေါင်းဆောင်မှ အမျိုးသားခေါင်းဆောင်၊ ပြည်သူချစ်သော သူရဲကောင်းနှင့် လွတ်လပ်ရေးဗိသုကာအဖြစ်သို့ မြင့်တက်ခဲ့သည်၊ သူ သေဆုံးချိန်တွင် မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေးအတွက် သေချာစွာတည်ဆောက်ပြီးစီးကာ ကျွန်တော်တို့ပြည်သူများ၏အသည်းနှလုံးနှင့် သမိုင်းတွင် ထာဝရတည်ရှိနေသော နေရာတစ်ခုကို သူ ရရှိခဲ့သည်။

အောင်ဆန်း ဟူသောအမည်က မြန်မာပြည်ထဲမှ နူးညံ့ညင်သာသော အမှတ်ရမှုများကို ပြန်လည်ခေါ်ဆောင်လာခဲ့ရုံသာမကဘဲ နိုင်ငံရေးအသိစိတ်ကိုလည်း နိုးထစေခဲ့သည်၊ ဘာအတွက် သူ ရပ်တည်သည်ကို ပြည်သူများ မှတ်မိကြသည်၊ ရိုးသားခြင်းနှင့်အလုပ်ကြိုးစားခြင်း၊ စည်းလုံးညီညွတ်ခြင်းနှင့် စည်းကမ်းလိုက်နာခြင်း စသဖြင့် ထိုကဲ့သို့ ရိုးရိုးရှင်းရှင်းကောင်းမြတ်မှုများအတွက် ရပ်တည်သည်၊ ၎င်းတို့ကို "အောင်ဆန်းလမ်း" သို့မဟုတ် သူ၏လမ်းစဉ်ဟု သူတို့ ပြောကြသည်၊ ၎င်းသည် သူတို့လိုက်ရမည့်၊ လိုက်သင့်သည့် လ မ်းဖြစ်သည်။ နိုင်ငံရေးသမားများက ထိုလမ်းစဉ်နောက်ကို သစ္စာရှိစွာ လိုက်ကြသူများ ဖြစ်သည်ဟု အမြဲတမ်း ထုတ်ဖော်ပြောကြသည်၊ ၁၉၅၈ ခုနှစ် စောစောပိုင်းတွင် ညီညွတ်သော တပ်ဦးအဖြစ် အောင်ဆန်းခေါင်းဆောင်ခဲ့သော ပါတီ နှစ်ခြမ်းကွဲသောအခါ ဂိုဏ်းခွဲနှစ်ခုစလုံးက ထိုကဲ့သို့ နောက်လိုက်များဖြစ်ကြကြောင်း သူတို့ကိုယ် သူတို့ ကြေညာကြပြီး ဆန့်ကျင်ဘက်လားရာများဆီသို့ ချက်ခြင်းချီတက်သွားကြသည်၊ ရန်ကုန်မှ အောင်ဆန်းပန်းခြံသည် ကလေးများလာရောက်ကစားဖို့နေရာနှင့် နိုင်ငံရေးသမားများ ကတိသစ္စာပြုဖို့နေရာဖြစ်သည်။ ၁၉၅၁-၅၂ နှင့် ၁၉၅၆ ခုနှစ်များတွင် မဲပုံးများပေါ်မှ အောင်ဆန်း၏ ရုပ်ပုံများသည် ထိုစဉ်က ထက်ခြမ်းမကွဲကြသေးသော ပါတီကို ပါလီမန်ရွေးကောက်ပွဲများအတွက် အမတ်နေရာများစွာ အသေအချာ အနိုင်ရရှိစေကြသည်၊ ၁၉၅၈ ခုနှစ်ကြမှသာလျှင် ယှဉ်ပြိုင်နေကြသောဂိုဏ်းခွဲနှစ်ခုက မဲအနိုင်ရရှိသည့်ဓာတ်ပုံကို သူတို့ထဲမှ မည်သူ သီးသန့်အသုံးပြု ခွင့်ရမည်နှင့်ပတ်သက်၍ မကျေမလည်ဖြစ်ကြသောအခါ အမတ်လောင်းများနှင့် ပါတီများအား ဓာတ်ပုံအသုံးခွင့် မပြုသော ရွေးကောက်ပွဲ စည်းမျဉ်းတစ်ခုကို ထပ်မံထုတ်ကြသည်။

သို့သော် ထို့နောက်တွင် ကမ္ဘာနှင့် မြန်မာတွင်လည်း စစ်ပြီးနောက်ပိုင်း နှစ်ကာလများသည် အပြောင်းအလဲနှင့် လှုံ့ဆော်မှုများဖြစ်ပေါ်သော နှစ်များနှင့် ဘေးဒုက္ခနှင့်အခွင့်အရေးဖြစ်ပေါ်သော နှစ်များဖြစ်ကြသည်၊ လွတ်လပ်ရေးရသဖြင့် ပထမအားတက်မှုများ ငြိမ်သက်သွားပြီးနောက်တွင် ကျွန်တော်တို့ တစ်ခါတစ်ရံ၌ စိတ်ပျက်အားလျော့မှုများ ခံစားရကောင်း ခံစားရနိုင်သည်၊ သို့သော် လွတ်လပ်သော အဖွဲ့အစည်း၏ အခြေခံတန်ဖိုးများကို အမြဲမပြတ် ယုံကြည်နေလျက် ကျွန်တော်တို့ ထိုနေရာ၌ ရှိနေဆဲဖြစ်နေကြသဖြင့် အနည်းဆုံး ကိုယ့်ကိုယ်ကို ဖြေသိမ့်နိုင်ကြပြီး အောင်ဆန်းအမည်ကလည်း ပုံရိပ်များနှင့် အမြင်များကို မြင်ယောင်စေဆဲ၊ အသိစိတ်ကို နိုးထွနေဆဲဖြစ်လေသည်၊ သူ၏ လမ်းစဉ်ကို ကျွန်တော်တို့ သစ္စာရှိစွာ လိုက်ချင်မှ လိုက်ကြလိမ့်မည်၊ ကျွန်တော်တို့၏ အဓိကနိုင်ငံရေးပါတီများ ခွဲစွာကြကောင်း ခွဲစွာကြလိမ့်မည်၊ သို့သော် သူတို့ သံသရာစက်ဝိုင်းထဲတွင် ချီတက်ကြပြီး တူညီသော ယုံကြည်ချက်နောက် လိုက်ကြသည်၊ ထို့ကြောင့် မကြာခင်၌ သူတို့ သင့်မြတ်စွာ နောက်တစ်ကြိမ် တွေ့ဆုံကြလိမ့်မည်။

ဤစာအုပ်ထဲတွင် အောင်ဆန်း၏ ရုပ်ပုံကို ကျွန်တော် ဦးမောင်းထိုးပြဖို့ ကြိုးစားထားသည်၊ လူ၊ သူ၏ကမ္ဘာနှင့် မြန်မာပြည်ထဲမှ သူ၏ အချိန်ကာလတို့ကို ဖော်ပြထားသည်၊ ထို့အပြင် ပိုမိုငယ်ရွယ်သော ကျွန်တော့်လိုပြည်သူများအတွက် သူ၏ အဆုံးအမများကို အထူးတလှယ် အသစ်ဖော်ဆောင်ထားသည်၊ ဤစာအုပ်သည် သေးငယ်သောနည်းလမ်းဖြင့် သူတို့ကို သမိုင်းအဓိပ္ပာယ်နှင့် အကြောင်းရင်းခံစားချက်တစ်ခုပေးရန် ကူညီလိမ့်မည်၊ ထို အဆုံးအမများကို ဆွဲဆောင်မှုမရှိသော စကားများအဖြစ် သူတို့ ပစ်ပယ်ကောင်း ပစ်ပယ်ကြလိမ့်မည်၊ သို့သော် ၎င်းတို့ကို ကြားရသဖြင့် သူတို့အတွက် အန္တရာယ်မဖြစ်နိုင်ချေ။

ဤပေါင်းချုပ်စာအုပ်ကို စုစည်းရာတွင် ဇာစ်မြစ်များစွာတို့ကို ရယူခဲ့သည်၊ အချို့သော ကောက်နုတ်ချက်များကို မြန်မာပြည်မှ စာဖတ်သူများ အလွယ်တကူ မရနိုင်သော ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေစာများမှ ပြန်လည်ကူးယူထားသည်၊ အချို့သော ကောက်နုတ်ချက်များက နိုင်ငံခြားမှ ပညာတတ်များ အလွယ်တကူ မရှိနိုင်သော မြန်မာသတင်းဇာစ်မြစ်များမှ ဘာသာပြန်ထားခြင်းဖြစ်သည်၊ အောင်ဆန်း၏ ခေတ်ပြိုင်လူများထဲမှ မူရင်းစာများလည်း ရှိသည်၊ သူတို့ တစ်နေ့ကြလျှင် သူတို့၏ကိုယ်တွေ့မှတ်တမ်းများကို ရေးသားမှတ်တမ်းတင်ကြပြီး ပြည့်စုံသော အောင်ဆန်းအတ္ထုပ္ပတ္တိအတွက် အတူတကွ လုပ်ဆောင်ကြလိမ့်မည်ဟု ကျွန်တော် မျှော်လင့်သည်၊ ၁၉၄၀ ခုနှစ်တွင် ကျွန်တော် ကိုယ်တိုင်လည်း ကိုယ်တွေ့မှတ်တမ်းတစ်ခု ကြိုးစားရေးခဲ့သည်၊ ထိုအချိန်က ကမ္ဘာလောကနှင့် ကျွန်တော်က အတော် ငယ်ရွယ်ကြသေးသည်။ ရန်ကုန်မှ အင်္ဂလိပ်ဘာသာ သတင်းစာ The Nation က ခန့်ညားသော ၎င်း၏ ပွဲဦးထွက်ထုတ်ဝေမှုတွင် ကျွန်တော်၏ လေ့လာသင်ကြားမှုကို အခန်းဆက်ပုံစံဖြင့် ပုံနှိပ်ဖော်ပြသည်၊ မကြာသေးမီက ကွန်ဂရက်စာကြည့်တိုက်သို့ ကျွန်တော် သွားသောအခါ စောစောပိုင်းက ထုတ်ဝေထားသော ထိုသတင်းစာများနှင့် ကျွန်တော့်ဆောင်းပါးများကို တွေ့ရသည်။ (သတင်းစာက ယခုအခါ ရှားပါးလာနေသည်။) သို့သော်လည်း ထိုဆောင်းပါးများကို တစ္ဆေတစ်ဘယ် ထိန်းသိမ်းသော ဒုန်းများတွင် မဖျက်ဆီးဘဲ ထားရန်နှင့် ဤပေါင်းချုပ်စာအုပ်အတွက် အောင်ဆန်း နှင့်နီးစပ်သော လူများ၏ ရေးသားချက်များအား ရယူရန် ကျွန်တော် ဆုံးဖြတ် လိုက်သည်၊ ကျွန်တော် စဉ်းစားရနိုင်သမျှ ထိုကဲ့သို့သော လူများအားလုံးဆီသို့ တောင်းဆိုချက်များ ပေးပို့သည်။ သူတို့ထဲမှ များစွာတို့က နွေးထွေးစွာတုံ့ပြန်ကြပြီး ကျွန်တော့်ကို အကြံပြုချက်များ၊ ညွှန်းဆိုချက်များနှင့် ဆောင်းပါးအသစ်များ ပေးကြသည်။

ရန်ကုန်မှ သူငယ်ချင်းများက သူတို့လက်လှမ်းမီသမျှ အောင်ဆန်း၏ မိန့်ခွန်းများနှင့် စာများကို ကျွန်တော့်ဆီသို့ ပို့ပေးကြသည်၊ ၎င်းတို့ထဲမှ များစွာတို့က အင်္ဂလိပ်လိုဖြစ်ကြပြီး ဗမာစာဖြင့်သာ ရရှိနိုင်သော အရာများကို သူတို့က ကူညီ၍ ဘာသာပြန်ပေးကြသည်၊ နယူးဟေဗင်နှင့် ရန်ကုန်အကြား အနည်းငယ် စာပေးစာယူပြုလုပ်ပြီးသောအခါ ရွေးချယ်တည်းဖြတ်ဖို့အတွက် စာရွက်စာတမ်းများ အဆင်သင့်ဖြစ်နေသည်၊ ရှည်လျားမှုကို ဖြတ်တောက်ရန်လည်းကောင်း၊ အထပ်ထပ် ဖြစ်နေခြင်းကို လျှော့ချရန်လည်းကောင်း၊ ပုံရိပ်များကို ပိုမို သက်ဝင်စေရန် လည်းကောင်း၊ ယေဘုယျအားဖြင့် မြန်မာပြည်မှ ငယ်ရွယ်သော မိတ်ဆွေများအတွက် ဖတ်ရှုရမှု ပြေပြစ်ချောမောအောင်ပြုလုပ်ရန်လည်းကောင်း ရွေးချယ် တည်းဖြတ်ခြင်းကို ကျွန်တော် အတော်အလေးထားပြုလုပ်သည်၊ သို့သော် အဓိပ္ပာယ်နှင့် အချက်အလက်များကို ကျွန်တော် မှန်ကန်စွာ ရရှိခဲ့ပြီး အောင်ဆန်း၏အနှစ်သာရနှင့် အနံ့အရသာကို မပျက်စီးအောင် ထိန်းသိမ်းထားသည်ဟု မျှော်လင့်မိသည်။

မောင်မောင်

နယူးဟေဗင်၊ ကွန်နက်တီကပ်
၁၉၆၁ – ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ၊